

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3To/7/2020
Identifikačné číslo spisu: 9519100047
Dátum vydania rozhodnutia: 15.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:9519100047.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. v trestnej veci obžalovaného T. U. a spol., pre zločin skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 4 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona na verejnom zasadnutí konanom 15. júla 2020 v Bratislave prejednal odvolania podané prokurátorom Úradu Špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obžalovanými T. U. a R. F. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-3T/5/2019 zo 6. marca 2020 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku z r u š u j e rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-3T/5/2019 zo 6. marca 2020 v časti:

- vo výroku o treste odňatia slobody týkajúcom sa obž. T. U. a vo výroku o treste odňatia slobody týkajúcom sa obž. R. F..

Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku:

Obž. T. U. , nar. X. Y. XXXX v Q., trvale bytom V.. X,

u k l a d á:

Podľa § 276 ods. 4 Trestného zákona s prihliadnutím na § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j). písm. l) Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona, s prihliadnutím na ponúknutú záruku na nápravu obvineného od dôveryhodnej osoby, trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona za podmienok uvedených v § 49 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odkladá a ukladá probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určuje skúšobnú dobu vo výmere (5) päť rokov.

Podľa § 51 ods. 2, ods. 3 písm. c) Trestného zákona obžalovanému ukladá primerané obmedzenie - zákaz stretávania sa s I. W., nar. XX.X.XXXX v Q., trvale bytom V. W. C., L. C. XXXX/X, na dobu 5

(päť) rokov.

Obž. R. F., nar. X. R. XXXX v Q., trvale bytom T. č. XXX/X, V. W. C.,

u k l a d á:

Podľa § 276 ods. 4 Trestného zákona s prihladnutím na § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j), písm. l) Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona, s prihladnutím na ponúknutú záruku na nápravu obvineného od dôveryhodnej osoby, trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona za podmienok uvedených v § 49 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona výkon trestu odňatia slobody podmienčne odkladá a ukladá probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určuje skúšobnú dobu vo výmere 5 (päť) rokov.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obž. T. U. a odvolanie obž. R. F. z a m i e t a ako nedôvodné.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-3T/5/2019 z 22. mája 2019 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3To/5/2019 z 22. januára 2020 a v spojení s doplňujúcim rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-3T/5/2019 zo 6. marca 2020, boli obžalovaní T. U. a R. F. uznaní za vinných zo spáchania zločinu skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 4 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona pre skutok, že:

- obv. I. W., v časovom období najneskôr od mesiaca január roku 2013 do konca mesiaca august roku 2013, so zámerom obchádzania daňovej povinnosti, konkrétne odvádzania spotrebnej dane z tabakových výrobkov a dane z pridanej hodnoty v súvislosti s prevádzkovaním daňového skladu spoločnosti A. M., s.r.o., so sídlom Q. XXX/X, XXX XX V. W. C., IČO: XX XXX XXX, ktorej je jediným konateľom a spoločníkom, nachádzajúceho sa v N., časť S.. XXXX dovezol za časové obdobie december 2012 až august 2013 u F. a S. republiky na vyššie uvedenú spoločnosť A. M., s.r.o. a na spoločnosť H. T., s.r.o., so sídlom G. X, XXX XX V., IČO: XX XXX XXX, ktorej obchodné meno využíva na svoje rôzne aktivity, prostredníctvom rôznych špedičných a prepravných spoločností do skladov na území Slovenskej republiky tabakovú surovinu v množstve najmenej 84.800 kg, ktorú následne prostredníctvom rôznych osôb a vozidiel po častiach navážal do uvedeného daňového skladu, kde bola táto tabaková surovina prostredníctvom ďalších osôb spracovaná - narezaná na rezacom stroji na tabak značky Hauni KTA 400 - KTZA, rok výroby 1967 a ďalej už ako tabak na fajčenie nabaleny do spotrebiteľských balení tabaku pod rôznymi obchodnými názvami, napr. Y. T., Y. H. N., C., a pod., ktorý bol následne ním samotným ako aj prostredníctvom obv. T. U., ktorý je jediným konateľom a spoločníkom spoločnosti H. Z., s.r.o., so sídlom Q. XXX/X, V. W. C., IČO: XX XXX XXX, obv. R. F., ktorý je jediným konateľom a spoločníkom spoločnosti F. J., s.r.o., so sídlom T. XXX/X V. W. C., IČO: XX XXX XXX, a taktiež ďalších osôb distribuovaný do širšej siete odberateľov na území Slovenskej republiky, pričom oficiálne do daňových priznaní predkladaných prostredníctvom splnomocnených osôb v mene spoločnosti A. M., s.r.o. príslušným správcom dane za jednotlivé zdaňovacie obdobia uvádzal len malú časť tabakových výrobkov z množstva skutočne uvedeného do daňového voľného obehu, konkrétne podľa daňových priznaní na spotrebnú daň z tabakových výrobkov

podaných za obdobie január 2013 až august 2013 malo byť uvedených do daňového voľného obehu len 1.824,39 kg tabakových výrobkov, z ktorých bola zaplatená spotrebná daň z tabakových výrobkov vo výške 129.732,38 € a podľa daňových priznaní na daň z pridanej hodnoty za obdobie január 2013 až august 2013 bola zaplatená za uvedené množstvo tabakových výrobkov daň z pridanej hodnoty vo výške 33.895,39 €, avšak mimo uvedeného priznaného množstva tabakových výrobkov menovaní obvinení v skutočnosti za uvedené obdobie uviedli bez príslušných daňových dokladov do daňového voľného obehu prostredníctvom spoločnosti A. M., s.r.o. 4.927,24 kg tabakových výrobkov, spoločnosti H. Z., s.r.o. 57.930,57 kg tabakových výrobkov a prostredníctvom spoločnosti F. J., s.r.o. 24.211,81 kg tabakových výrobkov, teda spolu 87.069,62 kg tabakových výrobkov, z ktorých mala byť odvedená spotrebná daň z tabakových výrobkov vo výške 6.191.520,68 € a daň z pridanej hodnoty vo výške 1.553.291,64 €, čím všetci traja obvinení konali v rozpore s § 11 ods. 1 zákona č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov a v rozpore s § 19 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, na základe čoho za zdaňovacie obdobia január 2013 až august 2013 skrátili spotrebnú daň z tabakových výrobkov vo výške 6.191.520,68 € a daň z pridanej hodnoty vo výške 1.553.291,64 €, teda celkovo skrátili daň vo výške 7.744.812,32 € v neprospech štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Za spáchanie tohto zločinu Špecializovaný trestný súd uložil:

Obž. T. U.:

„Podľa § 276 ods. 4 Trestného zákona s prihliadnutím na § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j), písm. 1) Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona a s prihliadnutím na ponúknutú záruku na nápravu obvineného od dôveryhodnej osoby na trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 1 za podmienok uvedených v § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, účinného v čase spáchania skutku, súd obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odkladá a ukladá mu probačný dohľad nad jeho správaním sa v skúšobnej dobe.

Podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona, účinného v čase spáchania skutku, súd obžalovanému určuje skúšobnú dobu vo výmere 5 (päť) rokov.

Podľa § 51 ods. 2, ods. 3 písm. c) Trestného poriadku súd obžalovanému ukladá primerané obmedzenie - zákaz stretávania sa s I. W., nar. XX.X.XXXX v Q., trvale bytom V. W. C., L. C. XXXX/X, na dobu 5 (päť) rokov.

Podľa § 4 ods. 4 Trestného poriadku súd prijíma záruku dôveryhodnej osoby - starostu obce V. - K. T., nar. X.X.XXXX, bytom V. XXX, za nápravu obžalovaného.

Podľa § 60 ods. 1 písm. c) Trestného zákona sa mu ukladá trest prepadnutia vecí:

- finančná hotovosť v sume 950,- € (deväťstopäťdesiat eur), zložená na účte Špecializovaného trestného súdu, IBAN: L. - finančná hotovosť v sume 23.535,- € (dvadsaťtritisícpäťstotridsaťpäť eur), zložená na účte Špecializovaného trestného súdu, IBAN: L.

- finančná hotovosť v sume 1.655,- € (jedentisícšesťstopäťdesiatpäť eur), zložená na účte Špecializovaného trestného súdu, IBAN: L. - finančná hotovosť v sume 47.379,- € (štyridsaťsedemtisícristosedemdesiatdeväť eur), zložená na účte Špecializovaného trestného súdu, IBAN:L. - finančná hotovosť v sume 9.712,40 € (deväťtisícšesťstodvanásť eur štyridsať eurocentov), zložená na účte Špecializovaného trestného súdu, IBAN: L.

Obž. R. F.:

„Podľa § 276 ods. 4 Trestného zákona s prihliadnutím na § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j), písm. l) Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona a s prihliadnutím na ponúknutú záruku na nápravu obžalovaného od dôveryhodnej osoby, na trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 1 za podmienok uvedených v § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, účinného v čase spáchania skutku, súd obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odkladá a ukladá mu probačný dohľad nad jeho správaním sa v skúšobnej dobe.

Podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona, účinného v čase spáchania skutku, súd obžalovanému určuje

skúšobnú dobu vo výmere 4 (štyri) roky.

Podľa § 51 ods. 2, ods. 3 písm. c) Trestného poriadku súd obžalovanému ukladá primerané obmedzenie - zákaz stretávania sa s I. W., nar. XX.X.XXXX v Q., trvale bytom V. W. C., L. C. XXXX/X, na dobu 4 (štyri) roky.

Podľa § 4 ods. 4 Trestného zákona súd prijíma záruku dôveryhodnej osoby - Ing. R. Z., nar. XX.XX.XXXX, starostu obce V. W. C., bytom V. W. C., N. XXXX/X, XXX XX V. W. C., za nápravu obžalovaného".

Svoje rozhodnutie Špecializovaný trestný súd odôvodnil v podstate nasledovne: „V súvislosti s úvahami o treste, ktorými sa súd riadil pri jeho ukladaní, je potrebné opätovne pripomenúť, že všetci obžalovaní sa k trestnej činnosti priznali. Túto okolnosť súd v konečnom dôsledku vyhodnotil ako poľahčujúcu okolnosť v zmysle § 36 písm. l) Trestného zákona (nešlo o čisto účelové priznanie sa v úplne poslednej fáze trestného stíhania), nakoľko dospel k záveru, že v tomto prípade došlo k aspoň čiastočnému priznaniu sa obžalovaných už v prípravnom konaní - zrejme pod ťarchou najmä listinných dôkazov a niektorých výpovedí svedkov, ktoré sa v spise nachádzali. Úplné priznanie sa bolo doslova skompletizované na hlavnom pojednávaní a súd akceptoval aj vyslovenú ľútosť nad spáchaným skutkom, pričom jej úprimnosť sčasti dokladovali aj predložené záruky dôveryhodných osôb. U obdivoch obžalovaných išlo o starostov obcí, kde majú obžalovaní trvalý pobyt. Učinenie vyhlásenia o vine u všetkých obžalovaných, s poukazom aj na vyššie uvedené fakty, z hľadiska úvah o druhu a výmere trestu, teda zohralo výrazne pozitívnu úlohu u všetkých obžalovaných. Na tomto mieste odôvodnenia rozsudku je možné bez akýchkoľvek pochybností konštatovať, že pokiaľ by súd vo veci vykonal dokazovanie a vina obžalovaných by bola preukázaná, pričom by sa konalo v rámci doby, ktorú možno považovať za dobu primeranú na riešenie takýchto prípadov (čo nebol tento prípad), je veľmi pravdepodobné, že u všetkých obžalovaných by súd reálne uvažoval o trestoch odňatia slobody spojených s ich výkonom a to v rámci zákonom stanovenej sadzby, pričom predovšetkým u obžalovaného W., vzhľadom k okolnostiam prípadu (najmä výške skrátenia dane, z ktorej pravdepodobne profitoval hlavne on), by sa úvahy súdu zrejme pohybovali v strede tejto sadzby, alebo v jej hornej polovici. Trestná sadzba za trestný čin, za ktorý bola uznaná vina, je 7 až 12 rokov odňatia slobody, pričom ide o sadzbu, v rámci ktorej nie je možné podmienené odloženie výkonu trestu odňatia slobody. Je však notoricky známym faktom tá skutočnosť, že uplynutie dlhšej doby od spáchania trestnej činnosti po vynesenie právoplatného rozsudku je v zmysle ústavnej i medzinárodno-právnej judikatúry faktorom, ktorý nie je možné nebrať do úvahy a má výrazne pozitívny vplyv pre jednotlivých páchatel'ov v smere, že súd už len na základe tohto faktu musí zvažovať rôzne benefity pre páchatel'ov - a to nie len vrátane úvah u uložení trestu na dolnej hranici zákonom stanovenej sadzby, ale aj úvah, ktoré pripúšťajú použitie ustanovenia Trestného zákona o tzv. mimoriadnom znížení trestu v zmysle § 39 ods. 1 Trestného zákona podľa pravidiel, ktoré sú uvedené v tomto ustanovení (pomerene jednoznačne sa ohľadne tejto veci v takýchto intenciách vyjadril aj odvolací súd). V tomto prípade je zrejme, že od doby posledného čiastkového útoku na záujem chránený Trestným zákonom, uplynula doba viac ako sedem rokov, pričom na takto dlho trvajúcim trestnom stíhaní jednotliví obžalovaní nenesú žiadnu vinu. Urýchlenie konania účinením vyhlásenia o vine sa môže stať súčasťou okolností prípadu, ktoré v konečnom dôsledku, vyhodnotiac aj ďalšie súvislosti, možno považovať za tak mimoriadne, že umožnia mimoriadne zníženie trestu v zmysle u uvedeného ustanovenia Trestného zákona. Ani v tomto prípade nešlo o zanedbateľný fakt, avšak základnou skutočnosťou, ktorá senát doviedla k záveru, že v tomto prípade je možné v konečnom dôsledku u všetkých obžalovaných využiť ustanovenie § 39 Trestného zákona sú okolnosti, ktoré súd sčasti popísal už vyššie a ktoré ešte doplní o ďalšie úvahy. V súvislosti s dobou trvania trestného stíhania treba dodať, že za istých okolností Európsky súd pre ľudské práva považuje za problematické už trvanie trestného stíhania nad šesť rokov. Nemôže byť totižto sporu o tom, že trest ako následok trestnej činnosti musí byť vyslovený čo najbezprostrednejšie po spáchaní trestnej činnosti. Samozrejme, najmä v prípadoch zložitej ekonomickej trestnej činnosti, tento čas možno rátať nie len na mesiace, ale aj roky. Vo vzťahu k výnimočnosti niektorých okolností je však v prvom rade potrebné uviesť to, že v rámci prvého konania súdu prvého stupňa, ani v prípade jedného z obžalovaných súd nedospel k záveru, že vec je možné vybaviť trestom, ktorý by nebol spojený s výkon odňatia slobody. Nie je totiž možné nevidieť rozsah trestného činu, pričom jeho následkom štát prišiel o sumu 7.744,812 Eur, čo je suma, ktorá mala byť odvedená v prospech štátneho rozpočtu, pričom

odvedená nebola. Fakt, že nejde o sumu, ktorú si obžalovaní „prisvojili“ a o takúto sumu zväčšili svoj majetok (zväčšenie majetku možno odhadnúť na sumu medzi jedným až dvomi miliónmi Eur), síce nie je celkom bez významu, ale zďaleka nemôže hrať tak podstatnú rolu, ktorá by umožnila konštatáciu podmienok umožňujúcich podmienené uloženie trestu odňatia slobody za súčasnej aplikácie § 39 Trestného zákona. Tento názor však prvostupňový súd, po rozhodnutí súdu odvolacieho, korigoval. Odkaz odvolacieho súdu ohľadne trestov spojených či nespojených s obmedzením osobnej slobody bol naozaj jasný - tresty najmä za situácie, kedy sa prijíma záruka dôveryhodnej osoby, považoval za neprímerane prísne a v podstate priamo to naznačuje viacerými aj vyššie uvedeným formuláciami svojho rozhodnutia. Obidvaja títo obžalovaní majú svoje stabilizované rodinné prostredie, pričom realnosť ich prevýchovy naznačujú i vo veci poskytnuté ponuky na prevzatie záruk na nápravu obžalovaných. Samozrejme, nebolo možné nevidieť aj stanovisko odvolacieho súdu, takže súd opätovným výsluchom starostu obce V. (obž. U.) a tiež výsluchom starostu obce V. W. C. (obž. F.) overil možnosti vplyvu týchto osôb na prevýchovu páchatel'ov a dospel k záveru, že ich možnosti priaznivo ovplyvňovať prevýchovu obžalovaných majú reálny základ a ich snaha je mienená úprimne. Preto záruky, spôsobom ako to pripomienkoval odvolací súd, prijal a uložil tak obžalovanému U., ako aj obžalovanému F. takmer identické trest odňatia slobody spojené s ich výkonom (u obžalovaného U. z hľadiska súdom predpokladanej väčšej participácii na skutku, uložil dlhšiu skúšobnú dobu v rámci podmieneného odsúdenia), pričom do kontroly správania sa odsúdených v rámci skúšobnej doby zaangažoval aj probačného a mediačného úradníka. Uložil tiež primerané obmedzenie - zákaz stretávania sa s „hlavným“ páchatel'om, čo okrem iného znamená aj zákaz návštev počas výkonu trestu právoplatne odsúdeného W.. Pokiaľ ide o uložené tresty prepadnutia vecí, súd v plnom rozsahu akceptoval návrhy prokurátora a vyslovil trest prepadnutia vecí - finančných súm, pretože bolo zrejmé, že ide o financie, ktoré páchatelia získali trestným činom. Predmetné sumy boli zaistené pri domových prehliadkach, vo väčšine prípadov ide naozaj o vysoké sumy a súd nemal pochybnosti o tom, že doslova ide o „tržby“, ktoré boli obžalovaným odovzdané osobami, ktoré tabakové výrobky bez dane nakupovali. Vlastníkom prepadnutej veci sa stáva štát. Toto je konštatovanie, ku ktorému súd dospel v rámci prvého prejednávania veci, pričom doplnené dokazovanie na tomto závere nič nezmenilo. Súd je toho názoru, že vzhľadom na vyššie citované vyjadrenia rodičov obžalovaného, nie je potrebná nejaká špeciálne podrobná analýza, ktorá by vysvetlila nedôveryhodnosť a účelovosť týchto výpovedí. Je evidentné, že tieto výpovede nie sú konzistentné a chýba logika vysvetlenia súvislostí - nepresvedčivé je vysvetlenie „požičania z pôžičky na rekonštrukciu domu“, tiež „požičania (darovania) na podnikanie“, najmä ak typ „podnikania“ obžalovaného U. nevyžadoval žiadne vstupné financie, nedôveryhodne vyznievajú i T. U. popisované výberu z bankomatu, ako aj spôsob šetrenia M. U. z dôchodku a platu predavačky a tiež nijak nezodôvodnené „finančné“ uprednostnenie jedného dieťaťa pred druhými. Áno, od rodičov požičané alebo darované peniaze obžalovaný nemusel uskladniť v bankovkách ktoré prijal, peniaze mohol použiť, rozmeniť, uložiť v banke a pod., avšak vo svetle vyššie uvedeného sa takýto scenár javí byť priam vylúčený, minimálne veľmi nepravdepodobný. Podľa názoru súdu zistené skôr dokladujú to, že rodičia žiadne peniaze svojmu synovi nedali a keby aj dali, nevyklučuje to nielen možnosť, ale doslova potrebu uloženia trestu prepadnutia majetku, ako najadresnejšieho trestu zasahujúceho do majetku obžalovaného, zbavujúceho ho z príjmov z trestnej činnosti. I keby obžalovaný rodičovské peniaze akýmkoľvek spôsobom minul - napríklad aj na podnikanie - nič to nemení na tom, že nájdené a vydané bankovky a mince nie sú tie peniaze, ktoré mu rodičia eventuálne dali, ale peniaze, ktoré získal nelegálnym obchodovaním. Podmienky na nariadený zásah do majetku tak v takomto prípade existujú".

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie prokurátor a obidvaja obžalovaní.

Prokurátor v odvolaní uviedol: „Podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu ustanoveného týmto zákonom. Toto zmierňovacie ustanovenie je možné použiť len vo výnimočných prípadoch. U obžalovaných T. U. a R. F. v žiadnom prípade, v čase rozhodovania, neexistovali také poľahčujúce skutočnosti, ktoré by v konečnom dôsledku umožňovali mimoriadne zníženie trestu tak, ako to má na mysli ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona. Vyššie uvedené okolnosti, ktorými súd argumentoval pri použití zmierňovacieho ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona, nemožno samo o sebe subsumovať pod také

okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali použitie vyššie spomenutého ustanovenia. Nižšia miera účasti na zisku a podriadenosť vo vzťahuk obž. I. W. nie sú okolnosťami prípadu, ktoré by podmienovali použitie zmierňovacieho ustanovenia § 39 ods. 1 Trestného zákona. Treba zdôrazniť, že obžalovaní spáchali trestnú činnosť vo veľkom rozsahu - skrátenie dane predstavovalo 7.744,812,32 Eur, čo veľmi výrazne presahuje škodu veľkého rozsahu. Považujem za nevyhnutné, aby súd z hľadiska generálnej a individuálnej prevencie uložil obžalovaným nepodmienečné tresty odňatia slobody vo vyššej výmere. Podľa § 4 ods. 4 Trestného poriadku záujmové združenie občanov môže ponúknuť prevzatie záruky za nápravu obvineného, ak sú predpoklady, že obvinený sa jeho pôsobením napraví; v návrhu na prevzatie záruky treba vždy uviesť aj konkrétne spôsoby pôsobenia na obvineného. Súd, ktorému bol podaný taký návrh, môže prejednať vec na hlavnom pojednávaní pred zástupcami záujmového združenia občanov, a ak sa rozhodne záruku prijať, berie na ňu zreteľ pri rozhodovaní o treste. Môže, pokiaľ to Trestný zákon pripúšťa, povoliť podmienený odklad výkonu trestu, alebo uložiť taký druh trestu, ktorý nie je spojený s odňatím slobody, alebo môže upustiť od potrestania. Z citovaného ustanovenia (veta posledná) je zrejmé, že aj pri prijatí záruky za nápravu obvineného je možné uložiť aj nepodmienečný trest odňatia slobody. Zákonodarcu však v týchto prípadoch skôr uprednostňuje ukladanie podmienených odkladov výkonu trestu, príp. upustenie od potrestania, ale nevylučuje aj pôsobenie záujmového združenia na odsúdeného, ktorý je vo výkone trestu odňatia slobody. Navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB3T/5/2019 zo 6. marca 2020, čo do výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sám rozhodol o uložení, okrem ostatných trestov a obmedzení, ktoré v predmetnom rozsudku obžalovaným uložil Špecializovaný trestný súd a ktoré je možné akceptovať, a obž. T. U. a obž. R. F. uložil trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby".

Obž. T. U. v odvolaní argumentoval nasledovne: „Napádam len prvé tri výroky rozsudku zo 6. marca 2020. Navyiac uvádzam, že namietam dĺžku skúšobnej doby, pokiaľ mi táto bola uložená podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona, účinného v čase spáchania skutku, vo výmere 5 rokov. Domáham sa zníženie skúšobnej doby a uloženia tejto v takej istej dĺžke ako ho ustálil prvostupňový súd u obžalovaného R. F.. Na mojich osobných pomeroch sa ku dňu rozhodovania súdu nič podstatné nezmenilo, pretože naďalej mám svoje stabilizované rodinné zázemie, nedopustil som sa doposiaľ žiadneho protiprávneho konania. Spolupracujem so starostom obce na spoločenských akciách a pomáhám obci v rámci svojich možností a schopností pri udržiavaní životného prostredia. Rešpektujem aj zákaz stretnutia a kontaktu s I. W., ktorý sa t. č. nachádza vo výkone trestu odňatia slobody v Košice - Šaca. Za týchto okolností nie sú ani vytvorené podmienky pre to, aby som s I. W. komunikoval. Iné výhrady, vo vzťahu k prvostupňovému rozsudku Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. BB-3T/5/2019 zo dňa 6. marca 2020, nemám. Chcem uviesť toľko, že mi je naďalej veľmi ľúto, že som sa nechal „strhnúť“ pre protiprávne konanie. Dnes si uvedomujem vážnosť celej situácie a s tým spojených rizík, do ktorých som vystavil nielen mňa, ale aj celú svoju rodinu, o ktorú sa riadene starám“.

Obž. R. F. v odvolaní argumentoval nasledovne: „Mám za to, že uložený trest je prísny a postačoval by aj trest kratšieho trvania. Žiadam odvolací senát, aby rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alternatívne, aby odvolací súd rozhodol sám a uložil podmienený trest s primeranou skúšobnou dobou s primeranými obmedzeniami podľa úvahy súdu“.

+ + +

Najvyšší súd, na podklade podaných odvolaní, preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť odvolaním napadnutých výrokov, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaniami vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že odvolanie prokurátora je čiastočne dôvodné a odvolania obžalovaných T. U. a R. F. nie sú dôvodné.

Prokurátor zhodne ako v prvom odvolaní argumentuje, že u obž. T. U. a u obž. R. F. nevidí dôvod na použitie ust. § 39 ods. 1 Trestného poriadku. K tomu najvyšší súd zhodne, ako v predchádzajúcom rozhodnutí, opakuje:

Odvolací súd dospel k záveru, že u obžalovaných T. U. a R. F. je možné, s ohľadom na všetky okolnosti prípadu, ukladať test za použitia ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona.

Je potrebné uviesť, že páchatel' ktorý sa prizná k trestnému činu a jeho spáchanie úprimne oľutuje (v predmetnej veci vo vzťahu k obidvom obžalovaným je to splnené), prejavuje tým istú dávku racionality (zväčša pod ťarchou dôkazov), ale aj uvedomelosti. Nielenže tak formálne „získava“ poľahčujúcu okolnosť, ale je aj v materiálnom očakávaní zmierlivejšieho prístupu súdu k nemu, pri ukladaní trestu. Ak navyiac obžalovaný prizná svoju vinu pred začatím procesu dokazovania na hlavnom pojednávaní, nepochybne tak koná v snahe získať ďalší benefit a to možnosť uloženia trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby.

Najvyšší súd už judikoval že: „Ak možno páchatel'ovi trestného činu, pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste, mimoriadne znížiť trest podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, teda v situácii vopred dohodnutého trestu, možno ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody použiť aj v prípade priznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku (po prijatí takéhoto vyhlásenia súdom), keďže páchatel' neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny, dokonca bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výmere uloženého trestu (S 44/2017)".

Z vyššie uvedeného vyplýva, že už samotné priznanie viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku, možno považovať za okolnosť prípadu podľa § 39 ods. 1 Trestného poriadku. Obžalovaný priznaním viny (§ 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku) významným spôsobom „uľahčuje“ prácu prokurátorovi a súdu v ďalšom procesnom postupe, najmä ak ide o rozsiahlu vec, náročnú na dĺžku konania a rozsah predpokladaného dokazovania.

Úplné priznanie sa obžalovaných U. a F. k trestnej činnosti, jej úprimné oľutovanie, pomoc orgánom činným v trestnom konaní pri dokumentovaní ich trestnej činnosti, ale i trestnej činnosti už odsúdeného W., uľahčenie práce prokurátorovi a súdu vo forme priznania viny a tak zmiernenia rozsahu dokazovania, sú v súhrne takými okolnosťami prípadu, ktoré odôvodňujú zhovievavejší prístup súdu pri ukladaní trestu a možno ich zaradiť pod ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona. Preto nebolo potrebné v predmetnej veci „hľadať“ ďalšie, či iné okolnosti prípadu, resp. pomery páchatel'ov v zmysle § 39 ods. 1 Trestného zákona tak, ako na to poukazuje prokurátor v odvolaní.

Najvyšší súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by bránili v prípade obžalovaných U. a F. aplikovať ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona.

Okrem toho, prokuratúra by vzhľadom na dĺžku konania (od februára 2013, resp. od marca 2014, z toho na súde len od 21. februára 2019) mala byť prvá, ktorá by mala reflektovať na prax Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva, ale i všeobecných súdov Slovenskej republiky o neprimeranej dĺžke konania a tak vylúčila (napr. formou zníženia trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby) možnosť postavenia obžalovaného ako obeť pred Európskym súdom pre ľudské práva. Zo spisového materiálu je totižto zrejmé, že konanie v predmetnej veci trvalo neprimerane dlho len vo fáze prípravného konania, za ktoré zodpovedá prokurátor.

Tu najvyšší súd pripomína, že: „Dĺžka konania, ktorá s prihliadnutím na obtiažnosť veci, postoj obvineného k trestnému stíhaniu a procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu, výrazne a neprimerane presahuje dĺžku konania v porovnateľných veciach, je takou okolnosťou prípadu (§ 39 ods. 1 Trestného zákona), ktorá môže odôvodniť pri ukladaní trestu použitie mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia § 39 ods. 1 Trestného zákona a uloženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom (R 10/2011, podobne R 46/2017)".

S ohľadom na vyššie uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že je nielen možné, ale s ohľadom tiež na dĺžku konania aj vhodné, aplikovať pri ukladaní trestu obžalovaným U. a F. ustanovenie § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona a preto sa úplne stotožnil s rozhodnutím Špecializovaného trestného

súdu, keďže tento tak postupoval v prvom i v druhom svojom rozhodnutí.

Súd prvého i druhého stupňa tak dali jasne najavo, že pri ukladaní trestu odňatia slobody prihliadli na priznanie viny obžalovanými v zmysle § 257 Trestného poriadku a zároveň zohľadnili i neprimeranú dĺžku konania (najmä v prípravnom konaní). Takýmto postupom jednoznačne vylúčili možnosť, aby sa obžalovaní U. a F. v budúcnosti prípadne „pasovali“ do role obetí pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu, pre neprimeranú dĺžku konania.

V ďalšom prokurátor namietal, že obžalovaným mal Špecializovaný trestný súd uložiť nepodmienečné tresty odňatia slobody, najmä s ohľadom na výšku spôsobenej škody, pričom takýto trest obvineným možno uložiť aj v prípade prijatia záruky.

Najvyšší súd na podklade odvolania prokurátora doplnil do výroku o treste u obidvoch obžalovaných aj písm. b) § 49 ods. 1 Trestného zákona tak, aby aj výrok o podmienčnom odklade výkonu trestu odňatia slobody bol kompletný a zohľadňoval ďalší oddeliteľný výrok podľa § 4 ods. 4 Trestného poriadku. Odvolací súd tak napravil pochybenie Špecializovaného trestného súdu. Ďalej najvyšší súd, na podklade odvolania prokurátora, sprísnil obž. R. F. lehotu skúšobnej doby zo 4 rokov na 5 rokov, keď zohľadnil podstatne bohatšiu kriminálnu minulosť menovaného, ako u obž. T. U. a tak i potrebu po dlhšiu dobu „sledovať“ jeho správanie v skúšobnej dobe.

V ďalších výrokoch považuje najvyšší súd rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu za správne a to aj v časti o uložení „len“ podmienčných trestov odňatia slobody a poznamenáva, že súd pri určení druhu trestu a jeho výmery musí zohľadniť, že:

1. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti (§ 34 ods. 1 Trestného zákona),
2. trest má vytvoriť podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradil od páchania trestných činov (§ 34 ods. 1 Trestného zákona),
3. trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou (§ 34 ods. 1 Trestného zákona),
4. trest má postihovať iba páchatel'a tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby (§ 34 ods. 3 Trestného zákona).

Súd pri určení druhu trestu a jeho výmery prihliadne najmä na:

5. spôsob spáchania činu (§ 34 ods. 4 Trestného zákona),
6. následok činu (§ 34 ods. 4 Trestného zákona),
7. zavinenie (§ 34 ods. 4 Trestného zákona),
8. pohnútku (§ 34 ods. 4 Trestného zákona),
9. prít'azujúce okolnosti (§ 34 ods. 4 Trestného zákona),
10. poľahčujúce okolnosti (§ 34 ods. 4 Trestného zákona),
11. osobu páchatel'a (§ 34 ods. 4 Trestného zákona),
12. pomery páchatel'a (§ 34 ods. 4 Trestného zákona),
13. možnosť nápravy páchatel'a (§ 34 ods. 4 Trestného zákona),
14. u spolupáchatel'ov aj na to, akou mierou konania každého z nich prispelo k spáchaniu trestného činu (§ 34 ods. 5 Trestného zákona).

Následok trestného činu spôsobený všetkými obžalovanými bol skutočne závažný - spôsobenie škody veľkého rozsahu - 7744812,32 €. Dôsledky s tým spojené sa prioritne a v rozhodujúcej miere prejavili u už ods. W., ktorému ak by bol postup orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní plynulý a bez priet'ahov, celkom určite bol uložený prísnejší trest. Tak či tak, menovanému bol uložený nie nízky nepodmienečný trest odňatia slobody (6 rokov), v ktorej výmere bol zohľadnený aj spôsobený následok.

Pokiaľ ide o obž. U. a obž. F., tak prokurátor ako keby prehliadol vyššie uvedených 14 bodov, ktoré všetky v súhrne treba mať na pamäti pri určení druhu trestu a jeho výmery. Tu sa žiadajú odpovede na viaceré otázky, napríklad: Skutočne len nepodmienečný trest odňatia slobody najlepšie zabezpečí

ochranu spoločnosti pred obž. U. a obž. F.? Naozaj len nepodmienečný trest odňatia slobody vytvorí najvhodnejšie podmienky na (pre)výchovu obž. U. a obž. F.? Iba a len nepodmienečný trest odňatia slobody je nevyhnutný na to, aby spoločnosť morálne odsúdila obž. U. a obž. F.? Bude mať nepodmienečný trest odňatia slobody najmenší vplyv na rodiny obžalovaných? Je spôsobený následok v predmetnej veci taký rozhodujúci, aby spolu so zavinením a pohnútkou mal mať prednosť pred ostatnými desiatimi bodmi? (viď. vyššie) atď.

Najvyšší súd poznamenáva, že ak by súd I. stupňa už v prvom rozhodnutí „neotvoril“ tému o záruke a ponúknutú záruku neprijal, zrejme by najvyšší súd (v súlade so zvyklosťami) neuvažoval o uložení trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom. Pokiaľ však súd prvého stupňa prijal záruku, výrazným spôsobom ovplyvnil spôsob zmýšľania najvyššieho súdu a náhľad na dôslednú analýzu všetkých vyššie uvedených 14 bodov, práve v súvislosti s prijatou zárukou. Zároveň takýmto spôsobom Špecializovaný trestný súd presvedčil najvyšší súd o tom, že ide o vhodný postup, ktorý sa pri zohľadnení všetkých 14 bodov javí ako správny pre aplikáciu v predmetnej veci.

Najvyšší súd k argumentom prokurátora, predneseným v odvolaní považuje za potrebné znova zopakovať, že rozhodnutie súdu o prijatí záruky za nápravu obžalovaného a zohľadnenie tejto skutočnosti pri ukladaní trestu na jednej strane a zároveň uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody obžalovanému na druhej strane je podľa názoru najvyššieho súdu v logickom rozpore, pričom takéto rozhodnutie by popieralo zmysel a účel záruky.

Záruka za nápravu obvineného môže byť účinná až vtedy, keď ju súd prijme. Súd pritom posudzuje, či ponúknutá záruka dáva predpoklady pre nápravu obvineného pôsobením dôveryhodnej osoby. Súd po prijatí záruky pri rozhodovaní o treste berie na ňu zreteľ, a to tým spôsobom, že

- upustí od potrestania,
- uloží taký druh trestu, ktorý nie je spojený s odňatím slobody,
- uloží trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu.

Ako je vidieť, prijatie záruky za nápravu obvineného má zmysel a jej prijatie je opodstatnené vtedy, keď súd uloží obžalovanému trest odňatia slobody, ktorý nie je spojený s jeho výkonom. Uvedené sa týka všetkých záruk, ktoré možno podľa Trestného poriadku a Trestného zákona v trestnom konaní aplikovať - § 4 ods. 4 Trestného poriadku, § 5 ods. 1 Trestného poriadku, § 5 ods. 3 Trestného poriadku, § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, § 40 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, § 49 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, § 51 ods. 1 Trestného zákona, § 339 Trestného poriadku, § 415 Trestného poriadku.

Najvyšší súd si s ohľadom aj na vyššie uvedené osvojil úvahy a právne závery súdu prvého stupňa o dôvodnosti prijatia ponúknutej záruky, vo vzťahu k obžalovaným U. a F., a v súvislosti s tým i rozhodnutie o uložení trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu. Bolo by totiž bezúčelné, úplne formálne a až nepochopiteľné, ak by súd prvého stupňa uložil obžalovaným nepodmienečné tresty (napr. tri roky - prvý rozsudok súdu prvého stupňa) za súčasného prijatia záruky za ich nápravu, pretože spôsob ako by mohla dôveryhodná osoba, resp. záujmové združenie občanov, výchovne vplývať na páchateľa ktorý je vo väznici, by bol oklieštený a duplicitný s úlohami, ktoré plnia vychovávateľa v ústave na výkon trestu. Zrejme by dôveryhodnej osobe neostalo iné, len odsúdenému pri občasných návštevách v ústave na výkon trestu „prehovárať do duše“. Takýto scenár výchovného pôsobenia dôveryhodnej osoby resp. záujmového združenia občanov na páchateľa, najvyšší súd nepovažuje za súladný so zmyslom a účelom záruky.

Ak je prokurátor presvedčený, že len uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody v predmetnej veci najlepšie zodpovedá zásadám pri ukladaní trestu, potom najvyšší súd dáva do pozornosti nielen vyššie uvedených 14 bodov ale aj kapitolu 4.2 v knihe Trestná politika v Slovenskej republike - Minulosť, súčasnosť, budúcnosť, v ktorej autori Strémy, Balogh a Turaj skvelým spôsobom vysvetlili resocializačné účinky nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Preto pokiaľ Špecializovaný trestný súd, už teraz po takmer procesne správnom postupe, uložil obidvom obžalovaným „len“ podmienený trest odňatia slobody, nemá mu čo najvyšší súd vytknúť. Prečo takéto rozhodnutie možno považovať za zákonné, správne a spravodlivé možno ľahko vyvodíť nielen z odôvodnenia rozsudku Špecializovaného trestného súdu ale aj z odpovedí na otázky, zodpovedajúce tomu ktorému bodu z vyššie uvedených 14 bodov, samozrejme zohľadniac prijaté záruky, rodinné pomery obžalovaných, mieru ich spoluúčasti na konaní (výkonný práporčiaci), priznanie viny, čas, ktorý uplynul od spáchania skutku, atď. Napokon rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku o treste, po tom ako sa rozhodol prijať ponúknuté záruky a tieto aj prijal, bol predvídateľný, pretože najvyšší súd už v prvom rozhodnutí vysvetlil aký je účel a zmysel záruky za nápravu obvineného.

S ohľadom na vyššie uvedené a uvedené už aj v prvom rozhodnutí (č. l. 6193 - 6206) dospel najvyšší súd k záveru o nedôvodnosti odvolania prokurátora v časti, kde sa domáhal uloženia nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Pokiaľ obžalovaný U. v odvolaní vyslovil nespokojnosť s výmerou skúšobnej doby (päť rokov) a požiadavku na určenie takej istej skúšobnej doby ako u obž. F. (štyri roky), tak najvyšší súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa v tejto časti výroku o treste rozhodol správne a aj najvyšší súd považuje za potrebné po dobu päť rokov „sledovať“ správanie sa obžalovaného U. na slobode. Je len na ňom, či presvedčí súd o tom, že dokáže viesť riadny život a dokáže spoločnosti, že nepremrhá šancu, ktorú dostal. Napokon v konečnom dôsledku mu bola určená rovnaká skúšobná doba ako obžalovanému F. (týmto rozsudkom päť rokov).

Najvyšší súd, na podklade odvolania prokurátora, sprísnil obžalovanému F. skúšobnú dobu na rovnakú výmeru ako obžalovanému U. najmä s ohľadom na jeho bohatú kriminálnu minulosť, pričom samozrejme u obidvoch obžalovaných zohľadnil nielen ich priznanie viny a dĺžku konania (v ich prospech), ale aj následok (v ich neprospech).

Najvyšší súd na verejnom zasadnutí doplnil dokazovanie prečítaním aktuálnych správ a odpisov registra trestov a v tejto súvislosti pripomína, že:

- vyvodzovanie právnych záverov z neaktuálnych dôkazných prostriedkov, týkajúcich sa hodnotenia osoby obžalovaného, nie je v súlade so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu veci, ktorá je nevyhnutným a základným predpokladom pre spravodlivé rozhodnutie súdu (§ 1 Trestného poriadku). Požiadavke náležitého zistenia skutkového stavu veci v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku v súvislosti s posudzovaním osoby obžalovaného, jeho pomerov a možnosti nápravy, zodpovedajú len také zistenia, ktoré vychádzajú z aktuálnych listinných dôkazných prostriedkov (odpisu registra trestov, správ o povesti, pracovných hodnotení, výpisov z evidenčnej karty vodiča, správ z evidencie priestupkov, správ o pomeroch mladistvého a podobne), spravidla nie starších ako tri mesiace.

Uvedené dôkazné prostriedky overujú stav do okamihu ich podania. Postupom času však strácajú svoju výpovednú hodnotu, stávajú sa neaktuálne a v dôsledku toho nemôžu byť použité v neobmedzenom časovom rozsahu. Vzhľadom na ich časovo ohraničenú použiteľnosť je potrebné tieto dôkazné prostriedky najneskôr po troch mesiacoch aktualizovať tak, aby aspoň primerane dokumentovali aktuálne správanie obžalovaného v čase rozhodovania súdu. Zistenie aj reálneho obrazu o správaní sa obžalovaného po čine je významné pre určenie správneho druhu trestu a jeho výmery - § 34 ods. 4 Trestného zákona.

So zreteľom na vyššie uvedené rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.